

DE VLAAMSE GAAI

Garrulus glandarius

Bart Turpijn

Tja, hoe begint het? Je hebt de microbe in je bloed zitten zeker? Reeds als jonge snaak wou ik vogels houden, maar pas op latere leeftijd werd die droom werkelijkheid.

De dag van Waregem Koerse, anno 1999, begon de bouw van de volière. Uit de grond rees een pracht van een vogelonderkomen van 4,5m bij 1,5m en 1,8 m hoogte. De buurman Willy kwam die zelfs vloeren. Resultaat: een pracht van een volière waarin ik mijn droom kon uitbouwen. De zoektocht naar mooie vogels kon beginnen.

Het kweekseizoen het jaar erop was fenomenaal! Het was eerder een probleem: wat te doen met al die jongen? Niet enkel de kanaries hadden een mooie kweek opgeleverd, tevens de botvink, de sijs, barsijs, mozambique, goudvink, putter ... hadden hun deel gedaan. Op dat moment voel je je als beginnend kweker topkweker.

Maar, jaar na jaar gingen de cijfers achteruit, tot op het moment, anno 2007, de ene soort na de andere stierf met uitzondering van enkele

exoten. Wat? Hoe? Waarom? Allemaal vragen die leidden tot een deprimerend resultaat: een lege voliëre.

Heel eventjes sta je dan op het punt alles af te breken en ermee te kappen. Tot ... Op kapaza stond een advertentie: Vlaamse gaai-pop met seksingpapieren.

Snel even opgezocht hoe en wat die vogel was! Adembenemend en streekeigen. Je raadt het al: ik schafte me die pop aan en voelde me koning te rijk met een vogelsoort die ik nog nergens gezien had.

Maar, de onbevleete ontvangenis is nu immers niet voor vogels weggelegd! Dus, de zoektocht naar een man begon! Pas een jaar later kreeg ik de kans om 2 vogels te kopen. Probleem: ongesekst! Ik besloot ze dus maar beiden te kopen. Vanuit ZW-Vlaanderen ging het richting Sint-Truiden. De persoon die de 2 gaaien (het Vlaamse deel is weggevallen door protest van de noorderburen) verkocht, bleek er nog 2 van de hand te doen. Zonder aarzelen kocht ik die ook. Statistiek is nooit mijn sterkste kant geweest maar ik begreep dat ik toen nog meer kans had op die gezochte man.

Na seksing van de 4 nieuwe vogels had ik: 2 poppen en 3 mannen. Één van die laatste ging op kapaza en zo naar Antwerpen.

De Vlaamse gaai-mannen bleven rustig tot eind maart naderde! Ik merkte op dat de Vlaamse gaai-mannen elkaar najaagden en er ééntje al wat vechtwonden vertoonde.

In allerijl begon de verbouwing aan de bestaande volièr tot een nieuwe met 2 compartimenten en voor beide een overdekte en een open deel. Ik had van Karel een 20-tal panelen uit een hoogspanningskooi gekregen die wonderwel dienden om de volièr naar voor uit te breiden zodat elk compartiment een vluchtgedeelte van 3m bij 1,5m en 1,8 m hoog kreeg. Met Karels handige en vaardige hand werd een mooie vlucht uitgebouwd.

De bodem van die vluchtgedeeltes was nu aarde. Uit veiligheidsmaatregelen legde ik boven de grond volièredraad met daar bovenop houtschors zodat de Vlaamse gaaien hierin naar hartenlust konden scharrelen maar ook hun noten erin konden verbergen. Niet dat muizen een probleem zouden vormen! De muis die in die volièr binnenkroop, was naar mijn mening een kamikaza-muis daar Vlaamse gaaien als een kleine roofvogel moeten gezien worden.

Tevens kwam in elk open gedeelte een betonnen staander van een afgedankte brievenbus, waarop een inox schaal (voederschaal voor grote honden) werd gekleefd, die dienst doet als waspan. De zitstokken zijn armdikke wilgentakken.

Één koppel ging na de verbouwing over tot baltsen. Daar ik gekozen had voor een volièr zonder begroeiing moest ik er iets op vinden. Er werd een duister hoekje gemaakt in het overdekte deel. Hier bevestigde ik een vierkantenplank van 30cm bij 30cm waaruit een cirkel in het midden was gezaagd. Hierin hing de duivenpan die ik binnenin voorzien had van een

duivenmatje. In het vliegdeel had ik wat kokosvezels gelegd. En ja, de pop ging over tot het maken van een nest in de duivenpan. Bovenop het matje verhoogde ze alles met de kokosvezels.

Resultaat: 6 mooie eieren. Aanvankelijk had ik schrik dat de man de eieren zou roven daar ze gewend waren de eieren van een kwartelkoppel dat in de volièr rondloopt, te mogen roven. Dagelijks werd het Vlaamse gaai-ei vervangen door een kalken duivenei. De kalkeieren bleven mooi liggen tot het moment aanbrak dat de eigen eieren teruggeplaatst moesten worden. Ik kan jullie verzekeren dat dit met een klein hartje gebeurde. Maar, noch de pop, noch de man roofde de eigen eieren. De pop begon aan haar broedzorg en bleek honkvast op de eieren te blijven.

Maar, helaas, de nacht voor het uitkippen van de eieren barstte hier een onweer met hagel los! De pop ging die nacht van haar nest om niet meer terug te keren. 2 dagen later maakte ik van mijn hart een steen en opende één voor één de eieren. Wat gevreesd werd, was realiteit: 6 eieren maar daarin telkens een volgroeid jong dat door het verlaten van het nest koud geworden was. Score: kweekseizoen 1 naar de knoppen. Het andere koppel ging zelfs niet over tot kweken maar hield zich bezig met louter imiteren van andere vogels en mensen. Ook leuk, maar tja ...

Het enige wat er kon gebeuren, was de vogels laten uitruien, de winter door helpen en hopen op een succesvoller 2009.

2009. Stilaan naderde april. De hoop groeide dat Lotte en Tarzan terug aan gezinsuitbreiding zouden denken. Al een paar maal had ik hem zijn pop zien voeren, samen wat rondvliegen tot uiteindelijk gebeurde wat moest gebeuren: de paring!

Toen ik eind april terugkwam van reis, lagen er in het nest 6 prachtige eieren. Buurman Willy had tijdens die 2 weken de vogels trouw van vers water en drinken voorzien. Ik wist en weet: bij hem waren ze in goeie handen.

Direct ging plan B van kracht: Hoogstens 1x per dag nog in de volière om het hoogstnoodzakelijke te doen: eten geven. Water geven gebeurde door de tralies in een wasbekken + een fontein. Tijdens deze activiteiten bleef de pop vast op haar nest en kwam hoogstens van het nest om te eten, te drinken en snel een bad te nemen.

De weken tikten traag voorbij. Ik bad de weergoden. 16 dagen later was het zover. Dag na dag brak één ei open. Één voor één, tot er 6 kleine gaaitjes lagen.

Ik heb geluk een buurman te hebben die eveneens vogelliefhebber en –kweker is in hart en nieren. Willy staakte onmiddellijk alle tuinactiviteiten in de buurt van mijn volière zodat mijn vogels niet opgeschrikt zouden worden tijdens de broedtijd. “Je laat me maar weten als ze uitgekijpt zijn. Als ze uitvliegen is er nog tijd genoeg voor mijn schilderwerken aan het tuinhuis”.

Het ritueel bleef hetzelfde: Ik ging hoogstens 1x per dag de volière binnen om de voederpot met een eigen mengsel van beokorrels, fretkorrels, kattenkorrels premium bij te vullen en in een apart schaalje een paar dagmuisjes en een handvol wasmotlarven te leggen. Snel drinkfontein en wasbekken verversen en ik verdween terug uit het zicht. De pop bleef steeds vast op haar nest zitten.

Maar, haar liefde en vertrouwen in haar baasje verdween een 10-tal dagen na het uitkippen. Stilaan was ik beginnen denken aan het ringen van de jonge vogels. Het idee was makkelijk; het uitvoeren bleek dat verre van zodra ik de volière binnenstapte, begon de pop heftig moord en brand

te schreeuwen. Meer, de pop viel me met uitgestrekte poten en klauwen regelrecht aan in het volle gezicht of op het achterhoofd. Meer dan eens kon ik na het voeren naar de badkamer om de wonden wat uit te wassen en te ontsmetten.

Uiteindelijk kwam de dag dat ik wel moest ringen. Ik stapte met een kap over het hoofd de volière in, greep snel de pan mee en verdween ermee in het sas van de volière waar de pop haar nest duidelijk kon zien. Ze bleef hevig schreeuwend aan de deur de bezigheid gadeslaan.

Ik merkte van de 6 nog 5 jongen die één voor één geringd werden. Na opzoeking op internet moest ik concluderen dat het kleinste jong waarschijnlijk opgeofferd was ten voordele van de andere jongen. Te meer daar nergens in de volière, noch binnen noch buiten, iets terug te vinden was.

Wat me ook opviel aan het nest, was dat - ondanks de leeftijd van de jongen - er nergens uitwerpselen te zien waren in, op of naast de pan/nest. Later merkte ik dat de pop en de man de uitwerpselen steeds verwijderden en aan het andere uiteinde van de volière (in het open gedeelte) tegen de bovenkant van de volière kleefden. Dit bleven ze de hele tijd dat de jongen in het nest verbleven, doen. Ondertussen werd één jong verkocht aan een liefhebber die het verder met de hand wou

grootbrengen. Één uit de kroost verhuisde in een couveuse naar Vlaams-Brabant.

Na 20 dagen verlieten de jongen hun nest en vlogen ze rond in de volière. Wat me opviel, was dat de pop nu helemaal niet agressief meer was maar toch goed toekeek waar en hoe ik me bewoog in de volière. De jongen kon ik zelfs van tijd tot tijd eventjes strelen. Het ouderkoppel was ondertussen al flink in de rui.

Al die tijd bleef de voeding hetzelfde. De jongen groeiden verder als kolen en werden tegen eind augustus apart opgekooid. Een heel werk, als je weet dat er in totaal 16 Vlaamse gaaien op hetzelfde adres woonden: 3 koppels en 10 jonge vogels.

Stilaan werd het uitzien naar een nieuwe thuis voor de jonge kroost. Nu zitten er nog 6 Vlaamse gaaien. De kroost vloog, figuurlijk, het huis uit naar andere kwekers en/of liefhebbers.

van links naar rechts: pop, jong, man, jong

Ondertussen zijn Lotte en Tarzan, Mowgli en Saar, Ondo en Lina uit de rui en zien er weer op en top uit. Ze kunnen in hun nieuw verkleed de winter in.

Wat bleef is de hoop en de verwachting om volgend jaar weer zo'n mooie kweek te hebben. Maar eerst komt er een laatste (?) verbouwing: een 3de compartiment gelijk aan de 2 vorige zodat een 3de koppel identiek gehuisvest kan worden.

Wat groeit, is de droom ooit eens een opaal Vlaamse gaai te vinden/kopen/krijgen, om ook met aan die kweek (succesvol) te beginnen. Let's hope.

Zo, dit was het dan! Het verhaal van mijn kweek van een streekeigen, prachtige vogel waarvan de blauwe vleugeldekveertjes menig jachthoed sieren. Het verhaal van een zo veelzijdige vogel, gekuifd, imitator, rover, schichtige gast die als een gevleugelde bosbouwer doorheen de wouden vliegt en meer en meer in onze tuinen te zien/horen is. En in stilte vindt de vogel blijkbaar de weg naar tentoonstellingen. In 2008 zag ik reeds 2x een exemplaar, telkens van een andere liefhebber, tentoongesteld op een vogeltentoonstelling (Gistel en Zwevegem). Super, allebei kampioen!